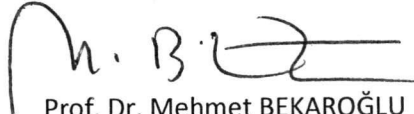

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Dr. M. Mehdi EKER tarafından yazılı olarak yanıtlanması için;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim. 06.08.2015

Prof. Dr. Mehmet BEKAROĞLU
İstanbul Milletvekili

Doğu Karadeniz Bölgesinde çay tarımından geçinen yaklaşık 200 bin aile yıllardan beri uygulanan yanlış politikalar nedeniyle mağduriyetler yaşamaktadır. Bu mağduriyetlerin en önemlisi ÇAYKUR'un yeteri kadar yatırım yapmaması, bundan dolayı da bölgede üretilen yaş çayın sadece bir kısmını işleyebilmesidir. Artık çay üreticileri, çay fabrikası sayısının sınırlamasını, bölgede hiçbir kural tanımadan çalışan özel sektörü koruma amaçlı olduğuna inanmaktadır. Aynı şekilde kota ve kontenjan gibi uygulamalarla ÇAYKUR yeteri kadar yaş çay almayarak üreticiyi özel sektöre mecbur ettiği iddiaları mevcut.

Elbette kimse ticaretin serbest olmasına ve özel sektöre karşı çıkmıyor. Ancak çay işletmesi alanında faaliyet gösteren özel sektörün böyle alabildiğine yasa va kural dinlemeden çalışabilmesi serbest ticaretle izah edilemez; burada üreticiler aleyhine bir koruma olduğu açıktır.

Yaş çayın belli bir olgunluğa geldikten sonra günlük kesilip fabrikaya teslim edilmesi gerekmektedir. Çay üreticisinin, sertleşip niteliklerini kaybeden yaş çay yapraklarını bekleterek serbest piyasa kuralları içinde istediği işletmeye uygun koşullarda satma gibi bir lüksü bulunmamaktadır. O nedenle özel sektörün dayattığı koşullarda yaş çayı satmak zorunda kalmaktadır. Özel sektör ise genellikle bu durumu istismar etmekte, düşük fiyatla yaş çayı almakta, ücreti de istediği zamanda ödemektedir. Bu süre bazen 1 yıla, 1.5 yıla çıkmaktadır.

Öte yandan özel sektör çay alım karnelerinde " Herhangi bir anlaşmazlık çıktığında İstanbul mahkemeleri yetkilidir" diye bir cümle yazılmaktadır. Bu, çay üreticilerinin hakkını aramak için İstanbul'a gidip dava açması gerektiği anlamına gelmektedir, bu da üreticinin hakkını aramasını imkansız hale getirmektedir. Elbette bu durum adı asla " serbest ticaret " olmaz.

Bu bağlamda;

- 1 – Doğu Karadeniz’de çay tarımı yapan ve başkaca önemli bir geçim kaynağı bulunmayan çay üreticilerinin bu mağduriyetlerinin giderilmesi için bir planınız var mı?
- 2 – Yıllardan beri çıkarılacağı söylenen çay kanunu ile ilgili çalışmalar hangi aşamadadır?
- 3 – ÇAYKUR’un daha fazla yaş çay işlemesi için herhangi bir çalışması var mı? Kota ve kontenjan uygulaması kaldırılacak mı? ÇAYKUR bölgede yeni çay fabrikaları açmayı planlıyor mu?
- 4 – Özel sektörün çay üreticisini istismar etmesini önlemek için herhangi bir çalışmanız var mı?
- 5 – Bölgede üretilen yaş çay tanımını ÇAYKUR’un satın alması ve özel sektör fabrikalarının işleyecekleri yaş çayı ÇAYKUR’dan satın almaları, mağduriyetlerin giderilmesi için bir yol olabilir mi?
- 6 – Özel sektör işletmeleri; her açıdan (ruhsatlandırma, çevreye verdikleri zararlar, ürettikleri çayın kalitesi...vs) bakımından yeteri kadar denetlenmekte midir?